

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ**

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ
«ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ»**

**ΘΕΜΑ: «ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ»**

**ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΡΕΑΣ
ΕΠΩΝΥΜΟ: ΚΑΛΑΜΠΑΛΙΚΗ
ΟΝΟΜΑ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΤΗΛ: 6979121390
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 1340200700112
ΕΞΑΜΗΝΟ: Δ'
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2008-2009**

**ΑΘΗΝΑ
ΜΑΪΟΣ 2009**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

A. Αναλυτικά Περιεχόμενα

B. Συντομογραφίες.....σελ.4

Γ. Εισαγωγή.....σελ. 5

A. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ορισμός αστυνομίας κ αστυνομικού προσωπικού και διακρίσειςσελ 6

Υποχρεώσεις αστυνομικών.....σελ. 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ορισμός συνταγματικών δικαιωμάτωνσελ. 9

A) Η ανθρώπινη αξία.....σελ. 10

B) Η ισότητα.....σελ.10

Γ) Η ελευθερία. Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.....σελ.11

Δ) Η ζωή.....σελ. 12

E) Η υγεία.....σελ.13

ΣΤ) Η προσωπική ασφάλεια.....σελ.14

Z) Η κοινωνική ασφάλιση.....σελ.14

H) Το δικαίωμα της συλλογικής δράσης (δικαίωμα «συνέρχεσθαι» και «συνεταιρίζεσθαι» και συμμετοχής σε συλλόγους).....σελ. 15

Θ) Το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας, της ποινικής προστασίας και της ειδικής δωσιδικίας των αστυνομικών στα ποινικά δικαστήρια..σελ.15

I) Το δικαίωμα του «αναφέρεσθαι».....σελ. 16

Iα) Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης.....σελ. 16

Iβ) Το δικαίωμα ανεξιθρησκείας.....σελ. 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

A) Το δικαίωμα μονιμότητας.....σελ.18	σελ.18
B) Το δικαίωμα αποδοχών και χρηματικών παροχών.....σελ. 18	σελ. 18
Γ) Το δικαίωμα συνταξιοδότησης και λήψης σύνταξης.....σελ. 19	σελ. 19
Δ) Το δικαίωμα λήψης αδειών.....σελ. 20	σελ. 20
E) Το δικαίωμα οδοιπορικών εξόδων και αποζημίωσης.....σελ.21	σελ.21
ΣΤ) Το δικαίωμα νοσηλείας.....σελ. 21	σελ. 21
Z) Το δικαίωμα ηθικής και υλικής αμοιβής.....σελ. 22	σελ. 22
H) Το δικαίωμα διαμονής των αστυνομικών σε οικήματα της ΕΛ. ΑΣ.....σελ. 22	σελ. 22
Θ) Το δικαίωμα σίτισης.....σελ. 22	σελ. 22
I) Το δικαίωμα δωρεάν ή με έκπτωση χρήσης των δημοσίων συγκοινωνιών και παρακολούθησης των δημοσίων θεαμάτωνσελ.23	σελ.23
Ια) Το δικαίωμα άσκησης του λειτουργήματος και της απονομής βαθμού.....σελ. 23	σελ. 23
Ιβ) Το δικαίωμα χρήσης όπλων.....σελ.23	σελ.23
Ιγ) Λοιπά δικαιώματα αστυνομικών.....σελ. 25	σελ. 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥΣ

Περιορισμοί δικαιωμάτων αστυνομικού προσωπικού και διακρίσεις.....σελ.26	σελ.26
---	--------

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ.29	σελ.29
E. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.30	σελ.30

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΠ	Άρειος Πάγος
α.ν.	αναγκαστικός νόμος
Αρ.	Άρθρο
Βλ.	Βλέπε
Δηλ.	Δηλαδή
εδ.	Εδάφιο
Ελλ. Δικ.	Ελληνική δικαιοσύνη
ΕΔ	Ένοπλες Δυνάμεις
Έκδ.	Έκδοση
ΕΛ.ΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΚΠΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Κτλ	και τα λοιπά
Ν.	Νόμος
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Παρ.	Παράγραφος
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Κ.	Ποινικός Κώδικας
Σ	Σύνταγμα
Σ.Δ.	Συνταγματικά Δικαιώματα
Σελ.	Σελίδα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Τμ.	Τμήμα
ΥΚ	Υπαλληλικός Κώδικας
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αστυνομία συνιστά μια κοινωνική λειτουργία που αναπτύσσεται σε κάθε κοινωνία ανθρώπων όπου υπάρχουν βιοτικές και κοινωνικές σχέσεις. Η ύπαρξή της είναι απαραίτητη για τη διευκόλυνση του κοινωνικού βίου των ανθρώπων και την επίτευξη της αρμονικής κοινωνικής συμβίωσης.

Με τα αστυνομικά όργανα επιτυγχάνεται μια «γενική κυριαρχική σχέση» μεταξύ κράτους¹ και ιδιωτών που προκύπτει από την κυριαρχία του κράτους και έχει ως άκρα όρια τα ατομικά δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη. Η κυριαρχική αυτή² σχέση βασίζεται στο Σύνταγμα και το νόμο. Καθώς τα όργανα με τα οποία το κράτος ασκεί την εξουσία του απαιτούν από τους πολίτες ορισμένη συμπεριφορά όχι μόνο βάσει ρητής νομοθετικής επιταγής αλλά και βάσει «εσωτερικών» διαταγών καθίσταται αναγκαία η χάραξη ορίων.

Το πρόβλημα είναι δύσκολο, καθώς η αρχή της νομιμότητας ήταν από την αρχή προσανατολισμένη στη γενική κυριαρχική σχέση μεταξύ κράτους και ιδιώτη. Το Σύνταγμα όμως και ο νόμος θέτουν κάποιους περιορισμούς ή αποστερούν κάποια δικαιώματα από όργανα της διοίκησης. Ακόμα και όταν νόμος και Σύνταγμα σιωπούν δε δυνάμεθα να δεχτούμε ότι η περιοριστική διοίκηση στο πλαίσιο των ειδικών κυριαρχικών σχέσεων δεν έχει νομικές δεσμεύσεις.

Θα αναζητηθούν λοιπόν τα συνταγματικά δικαιώματα των αστυνομικών που ως Έλληνες πολίτες έχουν τα δικαιώματα που το Σύνταγμα προβλέπει για όλους τους Έλληνες, τα συνταγματικά δικαιώματα που έχουν οι αστυνομικοί λόγω της υπηρεσιακής τους θέσης και οι περιορισμοί που τίθενται από το Σύνταγμα και το νόμο στα δικαιώματα αυτά, περιορισμοί οι οποίοι πηγάζουν από τις αυξημένες υποχρεώσεις που έχουν οι αστυνομικοί λόγω της υπηρεσιακής τους θέσης.

1. Η κυριαρχία του κράτους διακρίνεται γενικά σε εξωτερική και εσωτερική. Εξωτερική κυριαρχία είναι η ικανότητα του κράτους να υπερασπίζεται την ανεξαρτησία του, άρα την ακεραιότητα των συνόρων του, εν ανάγκη και με στρατιωτική βία. Εσωτερική κυριαρχία καλείται η ικανότητα του κράτους να διατηρεί την τάξη και την ασφάλεια μέσα στη χώρα του με τη διοικητική ισχύ και τη θέση κανόνων δικαίου. Η αστυνομική λειτουργία υπάγεται στην εσωτερική κυριαρχία.
2. Βλ. Δαττόγλου «Συνταγματικό Δίκαιο- Ατομικά Δικαιώματα» σελ.197 τόμος Β΄ Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Ο ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ορισμός αστυνομίας και αστυνομικού προσωπικού και διακρίσεις

Ως αστυνομία ορίζεται ο πολιτειακός και κοινωνικός οργανισμός, η δημόσια αρχή που έχει ως αρμοδιότητα να παρακολουθεί εάν η συμπεριφορά των πολιτών και των άλλων προσώπων που βρίσκονται στην επικράτεια είναι σύμφωνη με το νόμο και εάν τηρούνται από αυτούς οι κανόνες που είναι απαραίτητοι για τη διασφάλιση της ισορροπίας και αρμονίας μέσα στην κοινωνία. Αποστολή της αστυνομίας είναι ακόμα η θέσπιση διατάξεων για την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας και για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη.

Το προσωπικό της αστυνομίας ορίζεται από το νόμο ως εκείνο που είναι ένοπλο και στρατιωτικά οργανωμένο, ενώ υπάγεται σε πειθαρχία και ιεραρχία αντίστοιχη με εκείνη των στρατιωτικών εκπαιδεύεται δε στις Σχολές και τα Κέντρα Ενόπλων Δυνάμεων. Το αστυνομικό προσωπικό θεωρείται ότι βρίσκεται σε διαταγμένη υπηρεσία σε κάθε περίπτωση που η παρέμβασή του θεωρείται αναγκαία.

Η ελληνική αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφαλείας και για την εκτέλεση της αποστολής της εφοδιάζεται με τα απαραίτητα μέσα και εξοπλισμό. Το προσωπικό της αστυνομίας διακρίνεται σε 4 κατηγορίες: α) στο αστυνομικό προσωπικό β) στους συνοριακούς φύλακες γ) στους ειδικούς φρουρούς δ) στο πολιτικό προσωπικό.

Η ΕΛΑΣ αποτελεί τον κύριο φορέα άσκησης γενικής αστυνόμευσης, ενώ τα όργανά της αναλαμβάνουν γενικά ή ειδικά καθήκοντα ή αποστολές. Το αστυνομικό προσωπικό της ΕΛΑΣ λοιπόν ασκεί είτε γενικά καθήκοντα αστυνόμευσης είτε ειδικά. Οι αξιωματικοί ειδικών καθηκόντων της ΕΛΑΣ διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α) Ιερείς β) υγειονομικοί γ) Αστυκτηνίατροι δ) Εγκληματολογικών Εργαστηρίων ε) Πληροφορικής στ) Τεχνικοί ζ) Οικονομικοί.

Αναγκαία καθίσταται η επισήμανση ότι δεν πρόκειται για προσωπικό ειδικών καθηκόντων αλλά για προσωπικό που ασκεί ειδικές αποστολές στην περίπτωση των αστυνομικών καθηκόντων του Τμήματος

Αλλοδαπών, του Τμήματος Αγορανομίας, του Τμήματος Οδικών Τροχαίων Ατυχημάτων και του Τμήματος Τουριστικής Αστυνομίας.

Οι ειδικότερες διατάξεις του δημοσίου δικαίου και της αστυνομικής νομοθεσίας αφορούν κατά βάση μόνο στην πρώτη κατηγορία, το αστυνομικό δηλαδή προσωπικό, το οποίο συνιστά και αστυνομική αρχή και ασκεί αστυνομική εξουσία. Το αστυνομικό προσωπικό της ΕΛΑΣ διέπεται από δική του νομοθεσία και δεν εφαρμόζονται σε αυτό οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα και οι λοιπές διατάξεις που αφορούν στους δημόσιους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους.

Κύρια αποστολή της ελληνικής αστυνομίας είναι η κατοχύρωση και η διατήρηση της δημόσιας τάξης. Δημόσια τάξη καλείται η τήρηση των κανόνων του ορθού και του πρέποντος, ο σεβασμός στους νόμους και στα παραδεδεγμένα. Με τη δημόσια τάξη διασφαλίζεται η κοινωνική ευημερία ευταξία και η ευνομία. Αντίθετες έννοιες είναι εκείνες της αταξίας, της ανωμαλίας και της αναρχίας.

Ωστόσο, η αποστολή των αστυνομικών για τήρηση της δημόσιας τάξης προϋποθέτει από μέρους τους κάποιες αυξημένες υποχρεώσεις, οι οποίες τελικά έχουν ως απότοκο τον περιορισμό σε κάποιο βαθμό των συνταγματικών τους δικαιωμάτων.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

Το αστυνομικό προσωπικό με την κατάταξή του στην αστυνομική υπηρεσία υποβάλλεται σε υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα και τη φύση της αποστολής του. Οι βασικότερες από αυτές είναι οι ακόλουθες: α) υποχρέωση νομιμοφροσύνης, που αφορά στην υποχρέωση των αστυνομικών να τηρούν το Σύνταγμα και τους νόμους και να σέβονται το δημοκρατικό πολίτευμα β) υποχρέωση της τήρησης της αρχής της νομιμότητας ώστε να προασπίζονται τα δικαιώματα των πολιτών γ) υποχρέωση περιβολής στολής κατά το χρόνο εκτέλεσης

1. Βλ. Ζωή Παπαϊωάννου Αστυνομικό Δίκαιο σελ. 183 Β΄ Έκδοση Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη
2. άρθρα 2,1 και 2,3,2 και 5 Π.Δ. 538/1989

των καθηκόντων του δ) υποχρέωση υπακοής δ) υποχρέωση πολιτικής ουδετερότητας ε) υποχρέωση κατοχύρωσης και διατήρησης της δημόσιας τάξης στ) υποχρέωση συμπεριφοράς με βάση το τεκμήριο της αθωότητας ζ) υποχρέωση παροχής συνδρομής προς αρχές και αστυνομικούς, δικαστικές αρχές και δικαστικούς επιμελητές αλλά και σε ιδιώτες κατά την άσκηση της γενικής αστυνόμευσης η) υποχρέωση επέμβασης προς αποφυγή αυτοπροσβολής της ζωής θ) υποχρέωση διακινδύνευσης ι) υποχρέωση τήρησης προσήκουσας συμπεριφοράς εντός και εκτός υπηρεσίας ια) υποχρέωση αποφυγής της κατάχρησης της εξουσίας ιβ) υποχρέωση εχεμύθειας ιγ) υποχρέωση στρατιωτικού χαιρετισμού , κατά βάση, των ανωτέρων του προς τη σημαία, το ιερό ευαγγέλιο και τα πρόσωπα που ορίζονται από το σχετικό κανονισμό. Ιδ) υποχρέωση προσέλευσης στην υπηρεσία του όταν υπάρχουν έκτακτα γεγονότα ή άλλα περιστατικά που επιβάλλουν την παρουσία του ιε) υποχρέωση να υπηρετούν για ορισμένο διάστημα στην Ελληνική Αστυνομία χωρίς δικαίωμα παραίτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Συνταγματικά δικαιώματα¹ καλούνται τα θεμελιώδη, πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα που παρέχονται στα άτομα. Τα δικαιώματα αυτά αποτελούν κατά την αντίληψη του συντακτικού νομοθέτη βασικές εξειδικεύσεις της ανθρώπινης αξίας. Το περιεχόμενο τους είναι τριπλό: αμυντικό, προστατευτικό και εξασφαλιστικό. Το αμυντικό τους περιεχόμενο στρέφεται κατά του κράτους και κάθε άλλης εξουσίας, το προστατευτικό μόνον κατά του κράτους αξιώνοντας από αυτό την παροχή των απαραίτητων μέσων για την απόκρουση κάθε απειλής και το εξασφαλιστικό, εφόσον αναγνωρίζεται, στρέφεται επίσης προς το κράτος αξιώνοντας τα μέσα που είναι απαραίτητα για την άσκηση του δικαιώματος.

Δικαίωμα είναι η εξουσία που απονέμεται στα πρόσωπα από το δίκαιο για την ικανοποίηση των συμφερόντων τους. Το δικαίωμα συνιστά από οντολογική άποψη εξουσία, νομικά αναγνωριζόμενη, δηλαδή ικανότητα επιβολής θέλησης. Το προστατευόμενο από το δίκαιο συμφέρον διά της προστασίας του καθίσταται έννομο συμφέρον. Η εξουσία που παρέχει το δικαίωμα στο άτομο μπορεί να είναι είτε εξουσία του φορέα του στο άτομό του, είτε εξουσία σε άλλα άτομα, είτε εξουσία πάνω σε πράγματα. Όπως προκύπτει όμως από την ανθρωπιστική αρχή³, η εξουσία που αναγνωρίζεται από την έννομη τάξη του ανθρωπισμού στο άτομο είναι μόνο εξουσία του φορέα του δικαιώματος πάνω στο άτομό του και όχι σε άλλα άτομα.² Επιπλέον, η εξουσία πάνω σε πράγματα δεν επιτρέπεται να οδηγήσει στην εξουσία πάνω σε ανθρώπους. Επομένως, τα δικαιώματα είναι «προσωπικά» δικαιώματα του ατόμου πάνω στο άτομό του.

1. Βλέπε Δημητρόπουλος Ανδρέας Συνταγματικά Δικαιώματα σελ. 93 Τόμος Γ' τεύχ, 1 και 2 Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη
2. βλ. Δημητρόπουλος Γενική Συνταγματική Θεωρία σελ 124

Σκοπός των συνταγματικών δικαιωμάτων είναι η προστασία των διαφόρων εκφάνσεων της ανθρώπινης ζωής. Για αυτό και δικαίως χαρακτηρίζονται ως θεμελιώδη δικαιώματα. Τα θεμελιώδη δικαιώματα καθορίζουν τη γενικότερη συμπεριφορά του φορέα τους πάνω στα άλλα άτομα και αντίστροφα. Κυρίως όμως προσδιορίζουν τη συμπεριφορά του κράτους, από την οποία εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό η δυνατότητα άσκησής τους.

Τα συνταγματικά λοιπόν δικαιώματα των αστυνομικών ως Ελλήνων πολιτών είναι τα ακόλουθα: η ανθρώπινη αξία, η ισότητα, η ελευθερία που συμπεριλαμβάνει και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, η ζωή, η υγεία, η προσωπική ασφάλεια, η κοινωνική ασφάλιση, το περιβάλλον, οι ιδέες και η ελεύθερη έκφρασή τους, η παιδεία, η τέχνη το δικαίωμα ανεξιθρησκείας, το δικαίωμα συλλογικής δράσης, το δικαίωμα του «αναφέρεσθαι», το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και το δικαίωμα ποινικής και δικαστικής προστασίας.

A) Η ανθρώπινη αξία

Το ανώτατο μητρικό συνταγματικό δικαίωμα που έχουν οι αστυνομικοί ως Έλληνες πολίτες είναι το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξία. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται καταρχάς από το ελληνικό Σύνταγμα του 1975 όπου σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.1 « Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας». Το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται και από διεθνείς συμβάσεις. Και ξένα συντάγματα, όπως το ιταλικό, το γερμανικό και το ισπανικό σύνταγμα αναγνωρίζουν το δικαίωμα αυτό.

Ανθρώπινη αξία¹ καλείται το σύνολο των κοινωνικών, υλικών και πνευματικών γνωρισμάτων του ανθρώπινου γένους. Ο ορισμός αυτός αναφέρεται στην υλική και την πνευματική διάσταση της ανθρώπινης αξίας.

B) Η ισότητα

Η αρχή της ισότητας συνιστά μια γενικότερη συνταγματική αρχή που διαχέεται σε ολόκληρο το χώρο του δικαίου και είναι θεμελιώδης, καθώς εμφανίζεται σε ειδικότερες μορφές σε όλες τις περιοχές του δικαίου. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ισχύοντος Σ 1975:

1. βλ. Δημητρόπουλος « Συνταγματικά Δικαιώματα» σελ.266,267

1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου
 2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.
 3. Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος.
 4. Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους.
 5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.
 6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.
 7. Τίτλοι ευγένειας ή διάκρισης ούτε απονέμονται ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.
- Ερμηνευτική δήλωση: Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ενόπλων δυνάμεων (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.
- Οι διατάξεις του άρθρου 4 εξειδικεύονται με πλήθος διατάξεων κοινού δικαίου, ενώ διατάξεις περί ισότητας περιέχουν διεθνείς Συμβάσεις και ξένα Συντάγματα.
- Ως ισότητα νοείται η κατάσταση, στην οποία περισσότερα υποκείμενα τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης και έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα όχι μόνο όταν δεν έχουν αλλά και όταν έχουν συγκεκριμένη πνευματική ή υλική διαφορά. Ως ισότητα νοείται και η ισότητα ευκαιριών για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και τη συμμετοχή του στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή. Η ισότητα αποτελεί γενικό συνταγματικό προσδιορισμό της ανθρώπινης αξίας.

Γ) Η ελευθερία. Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Ελευθερία¹ είναι ο βάσει της βούλησης του ανθρώπου προσδιορισμός της υλικής και πνευματικής δραστηριότητας που

1. βλ. Δημητρόπουλος « Συνταγματικά Δικαιώματα» σελ. 347

ανάγεται στο άτομό του. Η ελευθερία αποτελεί όπως και η ισότητα γενικό συνταγματικό προσδιορισμό της ανθρώπινης αξίας.

Η ελευθερία κατοχυρώνεται από το άρθρο 5 παρ. 1 Σ., κατά το οποίο:

«1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και τα χρηστά ήθη.

2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο.

3. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανείς δεν καταδιώκεται, ούτε συλλαμβάνεται, ούτε φυλακίζεται, ούτε με οποιονδήποτε άλλον τρόπο περιορίζεται, παρά μόνον όταν και όπως ορίζει ο νόμος.

4. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως ο νόμος ορίζει.

5. Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.

Ερμηνευτική δήλωση: Στην απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας ποινικής δίωξης ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως ο νόμος ορίζει»

Δ) Η ζωή

Η ζωή προστατεύεται αντικειμενικά ως πρωταρχικό συνταγματικό αγαθό. Ως πραγματικό και έννομο αγαθό η ζωή έχει υλικοπνευματική υπόσταση¹, αποτελείται από «ύλη» και «πνεύμα». Και τα δύο αυτά

1. Βλ. Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα» σελ. 389

στοιχεία προστατεύονται συνταγματικά. Το δικαίωμα στη ζωή είναι «μητρικό» δικαίωμα με τη έννοια ότι αποτελεί προϋπόθεση όλων των άλλων δικαιωμάτων, αποτελεί πρωταρχικό κοινωνικό, ανθρώπινο αγαθό. Το δικαίωμα της ζωής κατοχυρώνεται ως προστατευτικό, αμυντικό και εξασφαλιστικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Σ 1975/2001 « Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο»

E) Υγεία

Υγεία¹ καλείται η φυσική, σωματική και πνευματική κατάσταση του ανθρώπου. Ανήκει στα πρωταρχικά αγαθά, ενώ επιβάλλεται η συνταγματική της προστασία. Η υγεία προστατεύεται απέναντι και στις δύο βασικές πηγές κινδύνων: τις επιθετικές ανθρώπινες ενέργειες και την κοινωνικοοικονομική ανάγκη. Η υγεία διακρίνεται σε σωματική και πνευματική ανάλογα με την πλευρά της ανθρώπινης φύσης στην οποία αναφέρεται. Διακρίνεται επίσης σε ατομική και σε δημόσια υγεία, η οποία αφορά το κοινωνικό σύνολο και κατ' επέκταση τα άτομα. Το περιεχόμενό της είναι αμυντικό, προστατευτικό και διασφαλιστικό.

Το ελληνικό Σύνταγμα κατοχυρώνει με πολλές διατάξεις του το δικαίωμα στην υγεία:

Κατά το άρθρο 5 παρ. 5 Σ: « Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων»

Κατά το άρθρο 7 παρ.2 Σ: « Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη της υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως ο νόμος ορίζει»

Κατά το άρθρο 21 παρ. 3 Σ: «Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων».

1.βλ. Δημητρόπουλος « Σύνταγματικά Δικαιώματα» σελ. 403

Στ) Προσωπική ασφάλεια

Προσωπική ασφάλεια² καλείται η πραγματική εκείνη κατάσταση, που εμποδίζει τη γένεση κινδύνων από ανθρώπινες ενέργειες, ενώ προληπτικά εξασφαλίζει την ήδη υπάρχουσα πνευματική και υλική υπόσταση των ατόμων από πιθανούς μελλοντικούς κινδύνους. Η προσωπική ασφάλεια δεν αναφέρεται μόνο στην ελευθερία αλλά και στην υγεία, τη ζωή, τον ιδιωτικό βίο, την περιουσία κλπ, ενώ παράλληλα αναφέρεται στην ποιότητα της άσκησης όλων των άλλων δικαιωμάτων. Το δικαίωμα ασφάλειας συγκαταλέγεται στα δικαιώματα υπόστασης, καθώς προστατεύει την πνευματική και την υλική υπόσταση του ατόμου. Το δικαίωμα προσωπικής ασφάλειας είναι προσωπικό και όχι περιουσιακό. Το περιεχόμενο της προσωπικής ασφάλειας μπορεί να είναι προστατευτικό, αμυντικό και διασφαλιστικό

Το ισχύον Σύνταγμα δεν αναφέρεται *expressis verbis* στο ευρύτερο δικαίωμα προσωπικής ασφάλειας. Σχετικές με το δικαίωμα ασφάλειας είναι οι διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1, άρθρου 5 παρ. 1,2,5 και άρθρου 25 παρ.1. Ο συντακτικός νομοθέτης αναφέρεται επίσης στην «εθνική ασφάλεια» και τη «δημόσια ασφάλεια»

Ζ) Κοινωνική ασφάλιση

Η κοινωνική ασφάλιση² ρυθμίζει ποιες παροχές πρέπει να χορηγήσει ένας ασφαλιστικός φορέας στα πρόσωπα που υπάγονται σε αυτόν, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά πληρούν τις απαραίτητες οικονομικές και χρονικές προϋποθέσεις. Η κοινωνική ασφάλιση βασίζεται στο συγκερασμό της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης και της αρχής της ανταπόδοσης². Το δικαίωμα της κοινωνικής ασφάλειας είναι προστατευτικό, αμυντικό και διασφαλιστικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 5 Σ: « Το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως ο νόμος ορίζει». Κατά τη συνταγματική ρύθμιση το κράτος οφείλει να μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως ο νόμος ορίζει: κατά ασθένειας, γήρατος, θανάτου προστάτη οικογένειας, αναπηρίας, εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής νόσου, ανεργίας, μητρότητας, οικογενειακών βαρών κ.λ.π.

1.βλ. Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα» σελ. 423

2. βλ. Κρεμαλής « Σύνθετες Παροχές κοινωνικής ασφάλειας» σελ. 18

Η) Το δικαίωμα της συλλογικής δράσης (δικαίωμα «συνέρχεσθαι» και «συνετερίζεσθαι» και συμμετοχής σε συλλόγους)

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ.1 Σ «Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται ήσυχα και χωρίς όπλα». Σύμφωνα δε με το άρθρο 12 παρ. 1 Σ «Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους, που ποτέ όμως δεν μπορούν να εξαρτήσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού από προηγούμενη άδεια.».

Ο αστυνομικός επιτρέπεται¹ καταρχάς να συνέρχεται και να μετέχει ελεύθερα σε συλλόγους και σωματεία μη κερδοσκοπικά (π.χ. αθλητικά, επιστημονικά, πολιτιστικά). Μπορεί επίσης να ιδρύει ο ίδιος δικά του σωματεία και να μετέχει σε αυτά.. Απαγορεύεται, ωστόσο, να ιδρύει ή να συμμετέχει σε κερδοσκοπικούς συνεταιρισμούς, σε ενώσεις που επιδιώκουν πολιτικούς σκοπούς.

Αναφορικά με το δικαίωμα εγγραφής² και συμμετοχής σε συλλόγους το αστυνομικό προσωπικό έχει το δικαίωμα εγγραφής και συμμετοχής σε συλλόγους ή αδελφότητες που έχουν πολιτιστικό, ή ψυχαγωγικό σκοπό, στα όργανα της διοίκησης, σε συλλόγους ή εταιρείες γραμμάτων, τεχνών ή επιστημών, σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, σε εκκλησιαστικά συμβούλια και ενοριακές επιτροπές, κυνηγετικούς συλλόγους και αθλητικούς ερασιτεχνικούς συλλόγους.

Θ) Το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας, της ποινικής προστασίας και της ειδικής δωσιδικίας των αστυνομικών στα ποινικά δικαστήρια

Σύμφωνα με το άρ. 20 παρ. 1 Σ «Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σε αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του, όπως ο νόμος ορίζει».

Αναφορικά λοιπόν με τα ποινικά τους αδικήματα οι αστυνομικοί απολαμβάνουν ειδικής δωσιδικίας, δηλαδή ειδικής δικαστικής προστασίας. Τα ποινικά αδικήματα που διαπράττονται από τους αστυνομικούς εκδικάζονται από τα κοινά δικαστήρια. Κατ' εξαίρεση οι

1.βλ. Τάχος Αναστάσιος « Το δίκαιο της Δημόσιας Τάξης» σελ. 27 επ.

2. βλ. Γ. Καρακωστας Μιχ. « Δίκαιο της Αστυνομίας» σελ. 105

αστυνομικοί της ΕΛ.ΑΣ έχουν την ειδική δωσιδικία, η οποία αφορά ειδικά αυτούς όπως φαίνεται στα άρθρα 111 και 112 του Κ.Π.Δ. Συγκεκριμένα, τα ποινικά αδικήματα αυτών εκδικάζονται από το δικαστήριο εφετών και το τριμελές δικαστήριο πλημμελειοδικών.

Οι αστυνομικοί απολαμβάνουν ιδιαίτερης ποινικής προστασίας, ιδίως βάσει των διατάξεων για την απείθεια, την αντίσταση κατά της αρχής και την περιύβριση Αρχής. Ουσιώδη είναι εξάλλου τα δικαιώματα επανόρθωσης και απάντησης στον Τύπο λόγω ανακριβούς δημοσίευσης. Η ιδιαίτερη δικαστική προστασία των αστυνομικών ισχύει, τέλος, και όσον αφορά στην αστική ευθύνη τους απέναντι στο κράτος και τους τρίτους.

1) Το δικαίωμα του «αναφέρεσθαι»

Σύμφωνα με το αρ. 10 παρ. 1 Σ « Καθένας ή και πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο».

Το δικαίωμα αυτό, όσον αφορά τις ιδιωτικές υποθέσεις του αστυνομικού ή τις υποθέσεις που αναφέρονται στην κοινωνική δραστηριότητά του, ασκείται όπως ακριβώς ασκείται και από τους υπόλοιπους πολίτες. Όσον αφορά , όμως, τα υπηρεσιακά θέματα της αστυνομίας η άσκηση του δικαιώματος του αναφέρεσθαι υπόκειται σε ειδικές ρυθμίσεις.

1α) Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης

Σύμφωνα με το αρ. 20 παρ. 2 Σ. «το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του».

1β) το δικαίωμα ανεξιθρησκείας

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 του Συντάγματος « η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των

ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις κανενός»

Σύμφωνα με την αρχή της ανεξιθρησκείας¹ κάθε θρησκεία είναι ελεύθερη. Το ίδιο ισχύει και για τη διδασκαλία και τη λατρεία της, καθώς και για την κυκλοφορία των θρησκευτικών δογμάτων προφορικώς, δια του τύπου και με οποιοδήποτε άλλο μέσο επικοινωνίας. Ελεύθερη είναι επίσης, η οργάνωση των πιστών σε εκκλησίες, η ύπαρξη εκκλησιών και τόπων λατρείας και η λατρεία του θρησκευτικού δόγματος γενικότερα.

Η θρησκεία εξάλλου δεν επηρεάζει τον τρόπο κατά τον οποίο ένας αστυνομικός εκτελεί τα καθήκοντά του, για αυτό και θα ήταν αντισυνταγματικό το να κριθεί με βάση αυτή.

Όλα τα παραπάνω λοιπόν συνιστούν τα θεμελιωδέστερα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών και επομένως και των αστυνομικών. Οι τελευταίοι όμως λόγω της ιδιότητάς τους αυτής έχουν κάποια δικαιώματα περιορισμένα σε ένα βαθμό.

1.Βλ. Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα» σελ. 642

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Εκτός από τα δικαιώματα που προβλέπονται από το Σύνταγμα υπάρχουν και τα δικαιώματα που χορηγούνται στους αστυνομικούς από τον κοινό νόμο, για τα οποία γίνεται λόγος παρακάτω.

A) Το δικαίωμα μονιμότητας

Το δικαίωμα μονιμότητας παρέχεται στους αστυνομικούς βάσει του κοινού νόμου, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους δημοσίους υπαλλήλους που αποκτούν το δικαίωμα αυτό από το Σύνταγμα.

B) Το δικαίωμα των αποδοχών και των χρηματικών παροχών

Αποδοχές καλούνται τα χρηματικά ποσά που χορηγούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα στο προσωπικό για τις προσφερόμενες υπηρεσίες από το Δημόσιο ταμείο. Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 875/1980 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους « παν ό,τι παρέχεται παγίως στον υπάλληλο και μετά πεποιθήσεως προσδοκάται από αυτόν θεωρείται ότι είναι αποδοχές».

Οι αποδοχές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες. α) τακτικές, που είναι ο βασικός μισθός, επιδόματα στολής, αναπηρίας, ειδικών συνθηκών εργασίας, ειδικών συνθηκών ΜΑΤ/ΤΕΘ, τροφοδοσίας δοκίμων αστυφυλάκων, χρονοεπίδομα, τροφής σε χρήμα δοκίμων αστυφυλάκων, οικογενειακών βαρών, εξομάλυνσης, ευδόκιμης παραμονής, ανθυγιεινής και επικίνδυνης εργασίας, ειδικής απασχόλησης (τυπογράφων) και ειδική αποζημίωση για εργασία πέραν του πενθημέρου καθώς και η ΑΤΑ β) περιοδικές, που είναι τα επιδόματα που χορηγούνται για τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα, επιδόματα αδείας, λουτροθεραπείας και εκλογικά γ) λοιπές παροχές που είναι οι αποδοχές τριμήνου,

αποδοχές μηνός ή διμήνου, αποζημιώσεως άρθρων 44 και 49 Α.Ν 1854/1951 και αποζημιώσεως του άρθρου 91 Ν.Δ. 3365/1955

Οι αποδοχές των αστυνομικών καθορίζονται από το νόμο για το μισθολόγιο των στρατιωτικών με μισθολογική κατά βαθμούς αντιστοιχία με εκείνη των στρατιωτικών του στρατού της ξηράς¹.

Γ) Το δικαίωμα συνταξιοδότησης και λήψης σύνταξης

Οι αστυνομικοί μόλις συμπληρώσουν τον αναγκαίο χρόνο στην υπηρεσία ή και για λόγους ασθένειας, υγείας κλπ, και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των συνταξιοδοτικών νόμων δικαιούνται μηνιαία σύνταξη

Η σχετική συνταξιοδοτική πράξη εκδίδεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της πράξης αυτής γίνεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο ύστερα από προσφυγή, σύμφωνα με το άρ. 98 παρ. 1 εδ. στ του Συντάγματος. Τα άλλα διοικητικά δικαστήρια και τα πολιτικά δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία για συνταξιοδοτικές υποθέσεις των αστυνομικών.

Οι προϋποθέσεις² για τη χορήγηση δικαιώματος σύνταξης είναι οι ακόλουθες:

α) παραίτηση, εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει 24 χρόνια, 6 μήνες και 1 ημέρα συντάξιμη υπηρεσία, από την οποία 15ετή στην αστυνομία και στο στρατό και την υπόλοιπη σε δημόσια υπηρεσία ή από προϋπηρεσία που αναγνωρίζεται συντάξιμη στο δημόσιο.

β) ακούσια αποστρατεία (απόταξη κλπ) εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει 15ετή συντάξιμη υπηρεσία από την οποία 15ετή στην Αστυνομία και το Στρατό

γ) αποστρατεία για λόγους υγείας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει 10ετή συντάξιμη υπηρεσία, στην οποία υπολογίζεται και η μάχιμη υπηρεσία του ΝΔ142/1974

δ) αποστρατεία για λόγους υγείας ανεξάρτητα από το συντάξιμο χρόνο, εφόσον η βλάβη της υγείας προήλθε καταφανώς και χωρίς αμφισβήτηση, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και ένεκα αυτής. Για τους δολοφονηθέντες σε διατεταγμένη υπηρεσία, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή λόγω της αστυνομικής ιδιότητας, η σύνταξη υπολογίζεται βάσει των αποδοχών κατά το χρόνο του θανάτου και είναι ισοδύναμη με 35ετή πραγματικής υπηρεσίας.

1. άρθρο 36 παρ. 1 Ν. 1481/1984

2. άρθρο 26 Π.Δ. 1041/1979

Από την άλλη πλευρά αυτοί που δε δικαιούνται σύνταξης¹, είναι οι εξής: α) οι απολυόμενοι για λόγους υγείας ή θανάτου και μη δικαιούμενοι σύνταξης αλλά βοηθήματος οι ίδιοι ή οι κληρονόμοι τους, το οποίο ανέρχεται σε ποσό τόσων μηνιαίων αποδοχών, όσα τα χρόνια υπηρεσίας τους στην Αστυνομία, χωρίς να δικαιούνται τρίμηνες αποδοχές. β) οι απολυόμενοι Αστυνομικοί με αίτησή τους, όταν έχουν υπερδωδεκαετή πραγματική υπηρεσία, οι οποίοι δικαιούνται εφάπαξ χρηματικής αποζημίωσης, η οποία ανέρχεται σε ποσό τόσων μηνιαίων μισθών, όσα και τα χρόνια υπηρεσίας τους στην Αστυνομία, εκτός ποινικής καταδίκης ή απόταξης εξαιτίας καταδίκης, δηλαδή: αποχή αδικαιολόγητη από τα καθήκοντά τους, καταδίκη για κλοπή, για παραβάσεις εκρηκτικών υλών και για υπεξαίρεση, απάτη, ιδιοποίηση, πλαστογραφία, απιστία ή παραποίηση, εφόσον στρέφονται κατά του Δημοσίου.

Δ) Το δικαίωμα λήψης αδειών

Οι άδειες του αστυνομικού προσωπικού ρυθμίζονται από το ΠΔ 27/1986 (Α-11). Με αυτό ορίζονται τα είδη των αδειών, ο προγραμματισμός, η αναστολή, ο περιορισμός, η ανάκλησή τους, η παράτασή τους, οι υποχρεώσεις των αδειούχων, η απώλεια του δικαιώματος για λήψη κανονικής και βραχείας άδειας καθώς και άλλες λεπτομέρειες.

Σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, το αστυνομικό προσωπικό έχει δικαίωμα στις εξής άδειες: α) κανονική, 30 ημέρες το χρόνο με πλήρεις αποδοχές β) κανονική με μειωμένες αποδοχές μέχρι 30 ημέρες το χρόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατά την κρίση του αρμόδιου για έγκριση χορήγησης των κανονικών αδειών γ) βραχείας διάρκειας 7 ημερών κάθε χρόνο με πλήρεις αποδοχές. δ) αναρρωτική², που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 584/1985 (Α-204) «οργάνωση και λειτουργία υγειονομικής υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας». ε) εκπαιδευτική για την ημεδαπή και αλλοδαπή, σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στις ειδικές εκπαιδεύσεις του αστυνομικού προσωπικού, εκτός της Αστυνομικής Ακαδημίας. Στ) άδεια μακράς διάρκειας για την αλλοδαπή μέχρι 6 μήνες χωρίς αποδοχές επιπλέον και μετά την εξάντληση της κανονικής, βραχείας και κανονικής με μειωμένες αποδοχές για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους. Η άδεια αυτή εγκρίνεται από

1. άρθρα 44,49 Π.Δ. 1041/1979 και άρθρο 39 Ν. 1481/1984

2. άρθρα 50,51 επομ. και 60,61 Π.Δ. 584/1985 (Α-204)

τον αρχηγό του Σώματος και ο χρόνος που διανύθηκε δεν υπολογίζεται για τις βαθμολογικές και μισθολογικές προαγωγές και προσαυξήσεις του προσωπικού. ζ) σχολική και μετασχολική των δοκίμων των Σχολών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό εκπαίδευσης. η) ειδική άδεια εξετάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ. 2 του Ν 1346/1983(Α-216) Του ΠΔ 561/80 (Α-153) και τις ισχύουσες κάθε φορά σχετικές διατάξεις. θ) κύησης και λοχείας γυναικών αστυνομικών σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις για τις γυναίκες δημοσίους υπαλλήλους του υπαλληλικού κώδικα και του νόμου για την προστασία της μητρότητας¹ ι) ολιγόωρη μέχρι 3 ώρες, κατά το χρόνο που το αστυνομικό προσωπικό εκτελεί υπηρεσία για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών του, κατά την κρίση του διοικητή ή του προϊσταμένου της υπηρεσίας.

Ε) Το δικαίωμα οδοιπορικών εξόδων και αποζημίωσης

Σύμφωνα με το αρ. 37 παρ. 1 του Ν. 1481/1984 σε συνδυασμό με όσα ορίζονται στο Ν. 617/1977 οι αστυνομικοί δικαιούνται τα οδοιπορικά έξοδα και τις συναφείς αποζημιώσεις όταν μετατίθενται ή εκτελούν υπηρεσία.

ΣΤ) Το δικαίωμα νοσηλείας

Όπως προαναφέρθηκε ένα από τα δικαιώματα των αστυνομικών ως Ελλήνων πολιτών είναι η υγεία. Χάριν όμως της θέσης τους οι αστυνομικοί δικαιούνται ιατρικής και οδοντιατρικής περίθαλψης από τους υγειονομικούς αξιωματικούς του Σώματος και όταν αυτοί δεν υπάρχουν από τους υγειονομικούς αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων ή από γιατρούς δημοσίους υπαλλήλους ή ιδιώτες. Επιπλέον, το αστυνομικό προσωπικό που βρίσκεται εν ενεργεία ή έχει συνταξιοδοτηθεί καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του δικαιούνται φαρμακευτική ή νοσοκομειακή περίθαλψη κατά προτίμηση στα στρατιωτικά νοσοκομεία του κράτους².

1.Π.Δ. 611/1977 Α-198 και Ν. 1302/1982 Α-133

2.βλ. σχετικά Ν. 1481/1984 άρθρο 38 και Π.Δ. 584/1985 (Α-204)

Z) Το δικαίωμα της ηθικής και υλικής αμοιβής

Σε περιπτώσεις εξάιρετων επιτευγμάτων ή προσπαθειών των αστυνομικών προβλέπεται για αυτούς η χορήγηση υλικής και ηθικής αμοιβής¹.

Ηθική αμοιβή καλείται η τιμητική επιβράβευση των δραστηριοτήτων ή των προσπαθειών του αστυνομικού προσωπικού που υπερβαίνουν την απλή καλώς ευνοούμενη υποχρέωση που έχει ένας αστυνομικός στα πλαίσια της υπηρεσιακής του κατάστασης.

Οι ηθικές αμοιβές που χορηγούνται στους αστυνομικούς σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 622/1985(A-231) είναι οι ακόλουθες: α) η προαγωγή για ανδραγαθία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 36/1946 (Α-238) β) τα παράσημα των ταγμάτων Αριστείας, γ) τα αστυνομικά μετάλλια. Τέτοια είναι το Αστυνομικό Αριστείο Ανδραγαθίας, Αστυνομικός Σταυρός, μετάλλιο αστυνομικής αξίας, μετάλλιο ευδόκιμης αστυνομικής υπηρεσίας.

Η υλική αμοιβή φτάνει μέχρι το μισθό των 2 μηνών. Όταν όμως πρόκειται για σοβαρά τραύματα ή βλάβες ή για εξαιρετικές δραστηριότητες ή προσπάθειες η υλική αμοιβή είναι δυνατόν να ανέρχεται μέχρι το μισθό των 5 μηνών.

H) Το δικαίωμα διαμονής των αστυνομικών σε οικήματα της ΕΛ.ΑΣ

Το αστυνομικό προσωπικό άγαμο ή έγγαμο έχει το δικαίωμα δωρεάν διαμονής σε οικήματα των Υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ μαζί με τα μέλη της οικογένειάς του εφόσον η τελευταία δε διαμένει στην έδρα της Υπηρεσίας και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του άρθρου 8 Ν. 1145/1981 (Α-10)

Θ) Το δικαίωμα σίτισης

Το αστυνομικό προσωπικό έχει το δικαίωμα καθημερινής σίτισης στις αστυνομικές λέσχες καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό. Πρόκειται για ένα ακόμη προνόμιο των αστυνομικών λόγω της υπηρεσιακής τους ιδιότητας.

1. Άρθρο 39 Ν. 1481/1984

Ι) Το δικαίωμα δωρεάν ή με έκπτωση χρήσης των δημοσίων συγκοινωνιών και παρακολούθησης δημοσίων θεαμάτων.

Οι αστυνομικοί απολαμβάνουν του δικαιώματος ¹δωρεάν ή με έκπτωση χρήσης των αστικών λεωφορείων, των ηλεκτρικών σιδηροδρόμων, των υπεραστικών λεωφορείων, των αεροπλάνων της Ολυμπιακής Αεροπορίας και των ακτοπλοϊκών επιβατηγών πλοίων, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Το ίδιο ισχύει και για την παρακολούθηση² δημοσίων θεαμάτων.

Ια) το δικαίωμα άσκησης του λειτουργήματος και της απονομής βαθμού

Το αστυνομικό προσωπικό έχει το δικαίωμα να ασκεί το λειτούργημά του σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί και το βαθμό που κατέχει στη διοικητική ιεραρχία του Σώματος. Κάθε ασυνέπιά του ως προς τις αρμοδιότητές του θεωρείται παράβαση του νόμου. Οι αστυνομικοί πάντως δεν είναι δυνατόν να παυθούν, να τεθούν σε υποχρεωτική άδεια ή μόνιμη διαθεσιμότητα χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζουν το Σύνταγμα και οι νόμοι.

Οι αστυνομικοί προάγονται σε ανώτερο βαθμό στη διοικητική ιεραρχία σύμφωνα με τα προσόντα και τις ικανότητές τους. Κριτήρια για την προαγωγή τους είναι τα ακόλουθα: α) το ήθος και η εντιμότητά τους β) η μόρφωση (ειδική -επιστημονική) γ) η διοικητική ικανότητα και η επαγγελματική κατάρτιση δ) η αφοσίωση στους δημοκρατικούς θεσμούς ε) η αφοσίωση στις πανανθρώπινες αξίες και ειδικότερα στην αξία του ίδιου του ανθρώπου .

Ιβ) Το δικαίωμα χρήσης όπλων

Οι αστυνομικοί έχουν την εξουσία χρήσης όπλων, σε αντίθεση με τους πολίτες που ακόμα και για την κατοχή όπλου χρειάζονται την αντίστοιχη άδεια.

Συναφές προς το δικαίωμα αυτό είναι η εξουσία των αστυνομικών για την άσκηση βίας.

1. Άρθρα 18,19 Π.Δ. 538/1989

2. Άρθρο 17 Π.Δ. 538/1989

Το αστυνομικό προσωπικό ασκεί την εξουσία του μέσω του διοικητικού καταναγκασμού και μάλιστα με τη χρήση υλικής βίας που φτάνει μέχρι και τη χρήση των όπλων. Οι αστυνομικοί επιτρέπεται να ασκήσουν υλική βία μόνο σε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: 'α) κατ' εξαίρεση β) λόγω νόμου γ) όταν η προσφυγή στα μέτρα βίας καθίσταται απολύτως αναγκαία. Έτσι μόνο εφαρμόζεται ο νόμος και τηρείται η δημόσια τάξη.

Η βία που μπορεί να ασκηθεί από τα αστυνομικά όργανα διακρίνεται σε σωματική και ψυχολογική. Σωματική βία ασκείται όταν το άτομο γίνεται αναίσθητο ή ανίκανο α αντιδράσει εξαιτίας υπνωτικών, ναρκωτικών ή ανάλογων μέσων. Η σωματική βία μπορεί να είναι απόλυτη όταν το άτομο αδυνατεί να λειτουργήσει αυτοβούλως ή εξαναγκάζουσα όπου ναι μεν υπάρχει βουλευτική κυριαρχία του δρώντος, η βούλησή του αυτή όμως αποτελεί προϊόν ψυχολογικού καταναγκασμού. Στον τελευταίο όρο υπάγεται τόσο η ψυχοσωματική όσο και η καθαρά ψυχολογική βία, δηλαδή η απειλή. Η σωματική βία μπορεί να ασκηθεί ως ανόργανη ή ενόργανη. Παραδείγματα ανόργανης βίας, η οποία συνιστά και την ηπιότερη μορφή βίας είναι η διάλυση δημόσιας συνάθροισης από όργανα της ΕΛ.ΑΣ με βίαιη απόθεση του πλήθους από ισχυρές δυνάμεις, η βίαιη επαναπροώθηση αλλοδαπού που έχει απελαθεί αλλά αρνείται να επιβιβαστεί στο μεταφορικό μέσο για να απομακρυνθεί, η απομάκρυνση ομάδων περιφερόμενων φιλάθλων εφόσον διαπιστώνεται ότι δεν προτίθενται να εισέλθουν στο γήπεδο ή αρνούνται να το πράξουν μολονότι προσκαλούνται σχετικά και η κατακράτηση με περιορισμό ή εγκλεισμό κάποιου εντός κρατητηρίου αστυνομικού καταστήματος.

Η άσκηση της ενόργανης βίας που συνιστά και τη βαρύτερη μορφή βίας γίνεται με τη χρήση μηχανικών μέσων, όπως είναι τα όπλα και οποιαδήποτε άλλα ειδικά μέσα ή μηχανήματα που είναι ικανά να συμβάλλουν στην προληπτική και κατασταλτική αστυνόμευση. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι η βίαιη διάλυση δημόσιας συνάθροισης με τη χρήση δακρυγόνων ή αστυνομικών ράβδων, η υποχρεωτική εξέταση του DNA προς εξακρίβωση της ταυτότητας του δράστη, η αναγκαστική σίτιση κρατουμένου που επιχειρεί απεργία πείνας, η από τα ίδια τα όργανα ακινητοποίηση των παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων με ειδικούς μηχανισμούς (τροχοσφιγκτήρες κλπ) και η μεταφορά τους με κατάλληλα τεχνικά μέσα σε σταθμό αυτοκινήτων ή άλλο κατάλληλο χώρο.

Ιγ) Λοιπά δικαιώματα αστυνομικών

Κάποια επιπλέον δικαιώματα των αστυνομικών είναι καταρχάς το δικαίωμά τους να ασκούν άλλο επάγγελμα εκτός υπηρεσίας, το δικαίωμα αποζημίωσης¹ για τυχόν μικροτραυματισμούς, βλάβες, φθορές και απώλειες ενδυμάτων και αντικειμένων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Τα παραπάνω αφορούν και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το αστυνομικό προσωπικό δεν έχει διατεθεί να ασκεί υπηρεσία. Τέλος, υπάρχει το δικαίωμα απονομής σύνταξης, αποζημίωσης και οποιασδήποτε άλλης βοήθειας στα θύματα τρομοκρατίας².

1. άρθρο 39 παρ. 4 Π.Δ. 538/1989

2. Ν. 1897/1990

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥΣ

Περιορισμοί δικαιωμάτων αστυνομικού προσωπικού και διακρίσεις

Εξαιτίας της ίδιας της φύσης της υπηρεσίας που παρέχουν οι αστυνομικοί στο κοινωνικό σύνολο, η οποία υπαγορεύει την τήρηση ενός γενικότερου καθεστώτος πειθαρχίας τα συνταγματικά δικαιώματα των αστυνομικών ως Ελλήνων πολιτών υπόκεινται σε ορισμένους περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί των δικαιωμάτων του αστυνομικού προσωπικού απορρέουν σε πολλές περιπτώσεις από τις γενικότερες υποχρεώσεις που έχουν οι αστυνομικοί απέναντι στο κράτος, λόγω και της ειδικής κυριαρχικής σχέσης που υπάρχει μεταξύ τους.

Συγκεκριμένα, το δικαίωμα του αστυνομικού προσωπικού για την προστασία της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας διακυβεύεται από την ίδια τη φύση της υπηρεσίας που είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν στο κοινωνικό σύνολο. Στην προσπάθειά τους να προστατέψουν τους πολίτες, να διασφαλίσουν την ειρήνη και να πατάξουν το έγκλημα θέτουν σε πολλές περιπτώσεις σε κίνδυνο τη ζωή και τη σωματική τους ακεραιότητα, αφού οι συνέπειες της δραστηριότητάς τους μπορεί να είναι βλαβερές και να οδηγήσουν σε βλάβες, τραυματισμούς, ακόμα και σε θάνατο.

Ένα ακόμη δικαίωμα του αστυνομικού που υπόκειται σε περιορισμό εξαιτίας της υπηρεσιακής του κατάστασης είναι το δικαίωμα της ελευθερίας και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας. Αυτό συμβαίνει καταρχάς με τις μεταθέσεις, τις μετακινήσεις και τους περιορισμούς στη μετακίνηση των αστυνομικών¹. Επιπλέον, οι αστυνομικοί λόγω της θέσης τους υποχρεούνται να τηρούν ορισμένη συμπεριφορά είτε βρίσκονται εν ώρα υπηρεσίας είτε όχι. Συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα μια απρεπής τους εμφάνιση όπως ο ακόλαστος βίος, η χρήση ναρκωτικών ουσιών και η κατανάλωση οινοπνεύματος.

1.βλ. Παπαϊωάννου Ζωή «Αστυνομικό Δίκαιο» σελ. 114

Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι και για τους άλλους πολίτες απαγορεύεται η χρήση ναρκωτικών όπως επίσης απαγορεύεται η κατανάλωση οινοπνεύματος σε ειδικές συνθήκες, π.χ. κατά την οδήγηση οχημάτων. Κάτι τέτοιο συνιστά περιορισμό του δικαιώματος ελευθερίας της προσωπικότητας. Ένας ακόμα περιορισμός του δικαιώματος της ελευθερίας των αστυνομικών αφορά στην προσωπική οικογενειακή τους ζωή και ιδιαίτερα στη σύναψη γάμου. Συγκεκριμένα, ο αστυνομικός που επιθυμεί να συνάψει γάμο με πρόσωπο αλλοδαπής υπηκοότητας χρειάζεται άδεια από την υπηρεσία του. Στο παρελθόν μάλιστα υπήρχε γενικότερος περιορισμός ως προς την άδεια γάμου. Αργότερα, όμως, το ΣτΕ αποφάνθηκε ότι η προσωπική ζωή του αστυνομικού δεν δύναται να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο ασκεί τα καθήκοντά του και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του. Επιπλέον, μέχρι το '80 υπήρχε ο αποκαλούμενος στρατωνισμός, κατά τον οποίο οι αστυνομικοί έπρεπε να διαμένουν υποχρεωτικά στα οικήματα της αστυνομίας και να σιτίζονται στις αστυνομικές λέσχες¹. Πλέον, το δικαίωμα των αστυνομικών να διαμένουν στα οικήματα της ΕΛ.ΑΣ και να σιτίζονται στις αστυνομικές υπηρεσίες θεωρείται ένα από τα ευεργετήματά τους.

Σε περιορισμό όμως υπόκειται και το δικαίωμα των αστυνομικών στην ανθρώπινη αξία. Συγκεκριμένα, οι στερήσεις, οι διαπομπεύσεις και οι δοκιμασίες που υφίστανται στα πλαίσια της εκπαίδευσής τους συνιστούν προσβολή τόσο του δικαιώματος της ανθρώπινης αξίας, όσο και του δικαιώματος της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους.

Υποχρεωτική καθίσταται επίσης, για τους αστυνομικούς η τήρηση πολιτικής ουδετερότητας. Συγκεκριμένα, απαγορεύεται η οποιαδήποτε εκδήλωση υπέρ πολιτικών κομμάτων² τόσο στους στρατιωτικούς όσο και στους δικαστικούς και το προσωπικό των Σωμάτων ασφαλείας, όπως επισημαίνεται και στο άρ. 29 παρ. 3 του Συντάγματος. Οι αστυνομικοί δηλαδή πρέπει να είναι αποστασιοποιημένοι από τις πολιτικές και κομματικές συναθροίσεις και γενικότερα από τις συλλογικές δράσεις πολιτικού χαρακτήρα. Περιορισμένο είναι ακόμα και το δικαίωμα τους εκλέγεσθαι των αστυνομικών. Συγκεκριμένα, όπως ορίζεται στο άρ. 56 παρ. 3 εδ. γ του Συντάγματος, οι ανώτεροι και οι ανώτατοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των Σωμάτων ασφαλείας δε δύνανται να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια υπηρέτησαν ή σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια

1. βλ. Στεργιούλη « Η Ελληνική Αστυνομία κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης» σελ. 101-104

2. βλ. Παπαϊωάννου Ζωή «Αστυνομικό Δίκαιο» σελ 108

επεκτεινόταν η τοπική τους αρμοδιότητα μέσα στους τελευταίους δεκαοχτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου. Οι στρατιωτικοί γενικά δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές όσο χρόνο διαρκεί η υποχρέωσή τους να παραμείνουν στην Υπηρεσία.

Χαρακτηριστική είναι ακόμη η απαγόρευση απεργίας¹ για το προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας, η οποία σε καμία περίπτωση δε θα έπρεπε να συσχετιστεί με το νόμιμο δικαίωμα των αστυνομικών να συνιστούν επαγγελματικές ενώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 2 εδ. β του Συντάγματος απαγορεύεται η απεργία με οποιαδήποτε μορφή στους δικαστικούς και αστυνομικούς υπαλλήλους.

Εκτός όμως από τους περιορισμούς που θέτει το ίδιο το Σύνταγμα στο αστυνομικό προσωπικό υπάρχουν και οι περιορισμοί που τίθενται από τους Κανονισμούς του Σώματος και σε κάθε περίπτωση η παράβασή τους συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Ωστόσο, η συνταγματικότητα των αστυνομικών αυτών Κανονισμών είναι σε πολλές περιπτώσεις αμφισβητούμενη και η αμφισβήτηση λύνεται τελικά από τα δικαστήρια. Ένας από τους αμφισβητούμενους αυτούς περιορισμούς που επιβάλλουν οι Κανονισμοί του Σώματος αφορά στην απαγόρευση των αστυνομικών να ασκούν άλλο επάγγελμα ή να ασχολούνται κατ' επάγγελμα με το εμπόριο ή την τέχνη. Έτσι περιορίζεται μεν το δικαίωμα συμμετοχής του αστυνομικού στην οικονομική ζωή της χώρας, ο περιορισμός όμως αυτός δικαιολογείται από την υπηρεσιακή κατάσταση του αστυνομικού. Εννοείται ότι η ενασχόληση με την τέχνη που δε γίνεται κατ' επάγγελμα δεν απαγορεύεται.

Επιπλέον, ο αστυνομικός απαγορεύεται να εκφράζει εγγράφως ή προφορικά δημόσια κριτική σχετικά με τις πράξεις της Υπηρεσίας του ή τις πράξεις συναδέλφων του, η οποία δείχνει έλλειψη σεβασμού. Απαγορεύεται επίσης η δημοσίευση στον Τύπο ή σε οποιοδήποτε άλλο μέσο επικοινωνίας άρθρων παρά τις διατάξεις των Κανονισμών και των διαταγών της Υπηρεσίας.

Συμπερασματικά, οι περιορισμοί των συνταγματικών δικαιωμάτων των αστυνομικών πρέπει να είναι τέτοιοι που να εξυπηρετούν το συμφέρον της Υπηρεσίας και να μη δυσχεραίνουν υπερβολικά την ομαλή κοινωνική του προσαρμογή και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Και αυτό γιατί το έργο των αστυνομικών είναι αμιγώς κοινωνικό και άπτεται της άμεσης επικοινωνίας με τον πολίτη και κατ' επέκταση των κοινωνικών προβλημάτων., στη λύση των οποίων ο αστυνομικός καλείται συχνά να συμμετάσχει ή τουλάχιστον να διατυπώνει την άποψή του.

1. βλέπε Δαττόγλου « Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα» σελ 199 τόμος β

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αστυνομία εκλαμβάνεται υπό ουσιαστική έννοια, οπότε αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων του κράτους για την αντιμετώπιση των κινδύνων, υπό θεσμική ή οργανωτική έννοια, όσον αφορά στη δομή και την οργάνωση των αστυνομικών αρχών και τέλος υπό τυπική έννοια, η οποία περιλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που αναλαμβάνει και εκτελεί η αστυνομία υπό θεσμική έννοια. Η οργάνωση και η αποστολή των φορέων άσκησης αστυνομικής εξουσίας ρυθμίζεται από το δίκαιο της δημόσιας τάξης.

Ο αστυνομικός είναι υποκείμενο δικαίου, φορέας δηλαδή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τόσο οι υποχρεώσεις και οι περιορισμοί όσο και τα δικαιώματα –κυρίως- των αστυνομικών ορίζονται στο Σύνταγμα, τους νόμους και τις αποφάσεις της υπηρεσίας τους. Ωστόσο, λόγω της ειδικής κυριαρχικής σχέσης που υπάρχει μεταξύ αστυνομίας και κράτους η θέση των αστυνομικών είναι ιδιάζουσα.

Είναι αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα ότι ο αστυνομικός απολαμβάνει πολλά από τα δικαιώματα που παρέχονται σε όλους τους Έλληνες πολίτες αλλά και περαιτέρω δικαιώματα που παρέχονται στο αστυνομικό προσωπικό λόγω της υπηρεσιακής του κατάστασης. Ωστόσο, εξαιτίας των αυξημένων υποχρεώσεων που έχει απέναντι στο κράτος και τους συμπολίτες του τα δικαιώματά του περιορίζονται σε σημαντικό βαθμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλιβιζάτος Κ.Νίκος « Η συνταγματική θέση των Ενόπλων Δυνάμεων» τόμοι 1 και 2, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή

Βενιζέλος Ευάγγελος – Χρυσόγονος Κώστας « Πρακτικά θέματα Συνταγματικού Δικαίου και Συνταγματικών Ελευθεριών», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα- Κομοτηνή

Δαπτόγλου Πρόδρομος « Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα» τ. Α και Β', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή

Δημητρόπουλος Αντρέας «Συνταγματικά Δικαιώματα» Τόμος Γ' Τεύχ. 1 και 2 Β' έκδοση Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη

Δημητρόπουλος Αντρέας « Γενική Συνταγματική Θεωρία» Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη

Δημόπουλος Χαράλαμπος « Η αστυνομία και ο αστυνομικός» Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή

Ζιανίκας Χαράλαμπος Α. «Αστυνομικό σύστημα» (Μέρος Πρώτο-Εισαγωγικά Θέματα). Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή

Καρακώστας Γιάννης Μιχ «Δίκαιο Αστυνομίας» Αθήνα

Κρεμαλής «Σύνθετες παροχές κοινωνικής ασφάλειας» σελ. 18

Μαυριάς Γ. Κώστας « Συνταγματικό Δίκαιο» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα

Παπαϊωάννου Ζωή « Αστυνομικό Δίκαιο» Β' Έκδοση Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη

Τάχος Αναστάσιος- Σκουρής Βασίλειος Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο Τεύχος 3 « Δίκαιο της Δημόσιας Τάξης» Εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη

Στεργιούλης « Η Ελληνική Αστυνομία κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης»